

MËSIMI I KATËRT - ЧЕТВЁРТЫЙ УРОК

I. NË PARK - В ПАРКЕ

A.

Çdo mëngjes Nikollaj Skvorcovi bën shëtitje në park. Parku ndodhet pranë hotelit. Ai është i madh dhe i gjelbër. Nikollaj Skvorcovi mëson shqip. Çdo ditë ai mëson nga një mësim.

Mësimi i sotëm është i vështirë. Në orën tetë vjen Marini dhe e ndihmon.

B. ПЕРЕВОД:-

Каждое утро Николай Скворцов гуляет в парке. Парк находится рядом с гостиницей. Он большой и зелёный. Николай Скворцов учится албанскому языку. Каждый день он выучивает по уроку.

Сегодняшний урок труден. Марин Дрини пришёл в восемь часов помогать ему с уроком.

C. Вопросы - Ответы:

- Ku bën shëtitje Nikollaj Ivanoviçi?

Где гуляет Николай Иванович ?

- Ai bën shëtitje çdo mëngjes në park.

Он гуляет в парке каждое утро.

- Ku ndodhet parku?

Где находится парк?

- Parku pranë hotelit.

Парк находится возле гостиницы.

- I madh apo i vogël është parku?

Большим или маленьким является парк?

- Parku është i madh dhe i gjelbër.

Парк большой и зелёный.

- Çfarë mëson Nikollaj Ivanoviçi?

Чему учится Николай Иванович?

- Nikollaj Ivanoviçi mëson shqip.

Николай Иванович учится албанскому языку.

- Është i vështirë mësimi i sotëm?

Труден сегодняшний урок?

- Po, mësimi i sotëm është i vështirë.

Да, сегодняшний урок труден.

- Në çfarë ore vjen Marini ?

В котором часу приходит Марин?

- Marini vjen në orën 8.

Марин приходит в восемь часов.

II. ГРАММАТИКА:

1. ОПРЕДЕЛЁННАЯ ФОРМА ИМЁН СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ МУЖСКОГО РОДА

На предыдущем уроке шла речь о неопределённой форме имён существительных: *shok - një shok - disa (ca) shokë*.

Определённая форма имён существительных, в отличие от неопределённой формы, употребляется всякий раз, когда индивидуализируем лицо или предмет, выделяя его из группы таких же лиц или предметов, например:

Erdhi një gazetar (неопред. форма).

Пришёл (какой-то, незнакомый нам) журналист.

Erdhi gazetari (опред. форма).

Пришёл журналист (тот, кто нам известен, знаком).

Определённая форма имён существительных в албанском языке, в отличие от других европейских языков (например, итальянского или английского), образуется прибавлением постпозитивного артикля **i**, **a** и др. непосредственно к основе имени существительного, например:

gazetar (м. р.) - një gazetar (неопред. ф.) - gazetari (опред. ф.)

dhomë (ж. р.) - një dhomë (неопред. ф.) - dhoma (опред. ф.)

Определённая форма имён существительных мужского рода в ед. числе образуется с помощью постпозитивного артикля **-i** или **-u**.

Вот несколько примеров образования с помощью артикля **-i**.

<i>mësim (урок)</i>	<i>një mësim</i>	<i>mësimi</i>
<i>shqiptar (албанец)</i>	<i>një shqiptar</i>	<i>shqiptari</i>
<i>mëngjes (утро)</i>	<i>një mëngjes</i>	<i>mëngjesi</i>
<i>rus (русский)</i>	<i>një rus</i>	<i>rusi</i>
<i>gazetar (журналист)</i>	<i>një gazetar</i>	<i>gazetari</i>

Имена существительные, основа которых в ед. числе оканчивается на согласные *k, g, h* или на ударяемые гласные *i* или *ë* образуют определённую форму с помощью артикля **-u**. Например:

<i>park (парк)</i>	<i>një park</i>	<i>parku</i>
<i>shok (товарищ)</i>	<i>një shok</i>	<i>shoku</i>
<i>mik (друг)</i>	<i>një mik</i>	<i>miku</i>
<i>zog (птица)</i>	<i>një zog</i>	<i>zogu</i>
<i>krah (крыло)</i>	<i>një krah</i>	<i>krahu</i>
<i>arí (медведь)</i>	<i>një arí</i>	<i>aríu</i>
<i>njerí (человек)</i>	<i>një njerí</i>	<i>njeríu</i>

atdhé (отчизна) një atdhé atdhèu

УПРАЖНЕНИЕ 1.

Образуйте определённую форму от следующих существительных муж. рода:

Образец: turist - një turist - turisti
mësues - një mësues - mësuesi
hotel një hotel
student një student
angleznjë anglez
rus një rus
francez një francez
italian një italian
ushtrim një ushtrim
njeri një njeri
dhé një dhé

2. ВОПРОСИТЕЛЬНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ С ВОПРОСИТЕЛЬНЫМИ НАРЕЧИЯМИ

(Где?) и **Si?** (Как? Какой?). Например:

Nikollai shëtit në park çdo mëngjes. **Kur** shëtit Nikollai në Park?

Николай гуляет в парке каждое утро. Когда гуляет Николай в парке?

Parku ndodhet afër hotelit. **Ku** ndodhet parku?

Парк находится возле гостиницы. Где находится парк?

Parku është i madh dhe i gjelbër. **Si** është parku?

Парк большой и зелёный. Какой парк?

III. КОТОРЫЙ ЧАС ?

Sa është ora? *Который час?*

Ora është nëntë. *Девять часов.*

Ora është nëntë e gjysmë. *Половина десятого.*

Ora është dhjetë e njëzetepesë (minuta). *Без двадцати пяти одиннадцать.*

Ora është njëmbëdhjetë e dyzet. *Без двадцати двенадцать.*

Ora është dymbëdhjetë fiks. *Ровно двенадцать.*

Ora është dymbëdhjetë e dhjetë. *Десять минут первого.*

Tani është mesditë. *Сейчас полдень.*

Tani është mesnatë. *Сейчас полночь.*

Pas një ore. *Через час.*

Pas dhjetë minutash. *Через десять минут.*

Tani. *Сейчас.*

Është herët akoma. *Рано ещё.*

Është vonë. *Уже поздно.*

Ju lutem, më thoni sa është ora? Скажите, пожалуйста, который час?
Më vjen keq, por nuk mundem. *Жаль, но не могу.*
Ora ime ka mbetur. *Мои часы остановились.*
Ora ime shkon përpara. *Мои часы спешат.*
Në çfarë ore (Në ç'orë)? *В котором часу?*
Në orën një. *В час дня.*
Në orën nëntë të mbrëmjes. *В пять часов вечера.*
Në orën dy të natës. *В два часа ночи.*

УПРАЖНЕНИЕ 2.

- Переведите на русский язык:
- A shkojmë sot në teatër?
 - Në ç'orë?
 - Në orën shtatë të mbrëmjes.
- Tani është ora pesë e mbrëmjes.*
- Mos është vonë për biletat?
 - Jo, jemi në kohë.
 - Mirë, shkojmë.



Бункеры - остатки коммунистической диктатуры.

СЛОВАРЬ

mëngjes, -i - *УТРО*
çdo mëngjes - *КАЖДОЕ УТРО*
bëj shëtitje - *ГУЛЯТЬ*
park, -u - *ПАРК*
në park - *В ПАРКЕ*
hotel, -i - *ГОСТИНИЦА*
ndodhet - *НАХОДИТЬСЯ*
afër - *БЛИЗКО, ВОЗЛЕ, ВБЛИЗИ*
madh (i, e) - *БОЛЬШОЙ*
gjelbër (i, e) - *ЗЕЛЁНЫЙ*
mësoj - *УЧИТЬСЯ*
shqip - *ПО-АЛБАНСКИ*
ditë, - a - *ДЕНЬ*
çdo ditë - *КАЖДЫЙ ДЕНЬ*
nga një mësim - *ПО УРОКУ*
vij (vjen ...)- *ПРИХОДИТЬ*
ndihmoj - *ПОМОГАТЬ*
kur - *КОГДА*
ku - *ГДЕ*
si - *КАК, КАКОЙ, КАКОВ*
shok, -u - *ТОВАРИЩ*
mik, -u - *ДРУГ*
zog, -u - *ПТИЦА*
krah, -u - *КРЫЛО*
njeri, -u - *ЧЕЛОВЕК*
atdhë, -u - *ОТЧИЗНА*
mësues, -i - *УЧИТЕЛЬ*
mësues/e, -ja - *УЧИТЕЛЬНИЦА*
dhe, -u (сущест.)- *ЗЕМЛЯ*
dhe (связка)- *И*
fjalor, -i - *СЛОВАРЬ*
or/ë, -a - *ЧАС, ЧАСЫ*
minut/ë, -a - *МИНУТА*
sekond/ë, -a - *СЕКУНДА*
sa është ora - *КОТОРЫЙ ЧАС*
mbrëmje, -a - *ВЕЧЕР*
mesditë, -a - *ПОЛДЕНЬ*

mesnatë, -a - *ПОЛНОЧЬ*

tani - *ТЕПЕРЬ, СЕЙЧАС*

vonë - *ПОЗДНО*

herët - *РАНО*

në kohë - *ВО ВРЕМЯ*

sotëm (i, e) - *СЕГОДНЯШНИЙ, СОВРЕМЕННЫЙ*

pranë - *РЯДОМ*

Примечание: имена существительные представлены в словаре в неопределённой и в определённой форме, например: *mëngjes, -i; shok, -u; sekond/ë, -a* и др.